

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין י"ז.

עין משפט נר מצוה

קו א מ"י פ"ו מהל' שנת הל' י' סמג
עשין דבנ"ג א' ט"ו ע"פ א"ר
ס' שם פ"א:
קו ב מ"י שם הל' י'
ט"ו ע"פ ס"ב:
קו ג מ"י פ"ג מהל' עירובין הלכה ה'
ט"ו ע"פ א' ס' ע"פ א'
ק"ד מ"י פ"ו מהל' מלכים הל' ג' סמג
עשין ק"ח:
ק"ה מ"י פ"ה מהל' מקו ממונ' ל"ג ט"ו ע"פ ס'
ר"ד:
ק"א ו' מ"י פ"ו מהל' מלכים הל' י':

עירב דרך הפתח. נראה לר"י דהלכה כר"ב הו"א לשנת הו"א ול' והותרה הותרה דמניא כוונתה צפ"ק הדר (לקמן ד' ע:) כל שהותר למקנת שנת כו' ואין לומר דרבי יצחק יעמיד הברייתא דלכ"ז דרבי יהודה דהא מוקי נפשיה אפילו כו' יהודה בשמעמין ואצ"י נמי סבירא ליה הכי צפ"ק כל גגות (לקמן ד' ג'.) ומיהו היכא דליתנהו למחילות אסור כדמסקי הכא אלא דאמרי אפי' כו' יוסי עד כאן לא קאמר רבי יוסי אלא משום דליתנהו למחילות ור"ב נמי פסיק כרבי יוסי צפ"ק כל גגות (שם) וכן שמואל צנפ"ר לר"י ור"ע ג' דר"ב פסיק כו' יוסי אפי' ציאתנהו למחילות כדמוכח גבי שמי חצרות ופ"ל כותל צנייניהם דהתם היו שפיר איתנהו למחילות דאכתי איכא מחילות חלוטות שעל ידיהן נעשה החצר רה"י ומשום הכי מיימי מחצר [גדולה] שנפ"ר על צדו דר"ב הו"א דר"ב גגות צדו דר"ב הו"א דר"ב גגות (ד' ג'.) מ"מ נראה דהא הילכתא כר"ב הו"א כדפריש"י ונראה לר"י ש"ס עירבו (ט' ל"ד) שיהיו מצות לצית ונסתם הפתח צנצנת דש"י כר"ב הו"א ואפילו נסתם בצנצנת השצוב ואח"כ נפתח צנצנת שרי לחזר העירוב למקומו ור"איה מדלמר צ"פ הו"א (שנת ד' ק"א:) ספינות קשורות זו בזו מערצין ומטלטלין מזו לזו נפסקו נאסרו חזרו ונתקשרו חזרו להמירן הראשון ועוד דלמסקנא דשמעמין דמוקי ר' יצחק נפשיה כו' יהודה וש"י אפי' צנצנת שניטלה קורמו כ"ש דימיר צעירנו דרך הפתח דהא צפ"ק הדר (לקמן ד' ע:) קאמר כל שהותר למקנת שנת כו' לאתוי עירב דרך הפתח וזה הכלל לאתוי מצוי שניטלה קורמו משמע דאי לא דמני זה הכלל לא היו שרינו מצוי שניטלה קורמו אע"ג דהיו שרינו עירב דרך הפתח ונסתם ור"י צ"ל אומר דמהתם נמי יש להוכיח דהלכה כר"ב הו"א דהיה סוגיא כר"ב הו"א דקפיד אמתילה טפי כדלמר הכא עד כאן לא קאמר רבי יוסי כו' ולהכי אי לא זה הכלל לא היו שרינו מצוי שניטלה קורמו אע"ג דשרינו עירב דרך הפתח ונסתם דלילו רבי יצחק קפיד טפי אדיוויין:

רישא רבי יוסי כרבי יהודה. דקאמר [טו:] יחיד בית סאתים לאי רבנן אפי' ליחיד כל כרבו יהיבין: אין משום דקאי אבזה בשעטפיה. גבי יחיד קאמר רבי יהודה נמי דאין נותנין לו אלא בית סאתים במחילת שתי או ערב: שלשה בחמש אסורין. כלומר פעמים ג' אכתי אסורין אפילו בחמש אפין ופעמים שמונתים אפילו בשבע: אורייתא נביאי וכו' וכו'. שבעה הו"א: הולכנו לשש והקיפו לשבע. שתי בלא ערב מותרין דליכא בית סאתים פנוי: לא הולכנו אלא לה' והקיפו לו' אפי' בה' נמי אסורין. דהשתא לא מהני מחילות הו"א והוקפו לבית סאתים יותר מדי' לרכן: מאי לאו פנוי מאדם. כגון שלשה שהקיפו ח' סאתים דכי יבצת לכל חד בית סאתים אכתי פשו להו בית סאתים פנוי בלא צעלים אצל ו' לא דכי יבצת בית סאתים לכל חד לא פש ליה אלא חד בית סאה בלא צעלים: לא פנוי מכלים. כלומר שיש צין המחילות בית סאתים פנוי שלא הו' לרבינו לו' ור"ע ג' דליתנהו שלשה או אף לרבינו אלא לצית סאתים והקיפו ד' סאתין נמי בטולי מחילות: ומס אחד מהן. ציוס השצנת: וניסוספו עליהן. שצנת: שצנת גורמת. שלשה ומת אחד מהן הו"א וגורמת שנת להמיר מותרין השנים אפי' לר' יהודה. שנים והקיפו יותר מצות סאתים אע"פ שניסוספו עליהן דיוויין אסורין לרבי יהודה הו"א וכשנכנסה שנת גרמה לאסור: דיוויין גורמין. ג' ומת אחד מהן כדברי דיוויין אסורין אס הקיפו יותר מצות סאתים. שנים ונסוספו עליהן מותרין דליכא דיוויין: עירב דרך הפתח ונסתם הפתח. אס היו צ' חצרות ופתח צנייניהם ועירבו (ט' ל"ד) דרך הפתח ונסתם הפתח או אס היו צ' חצרות ופתח צנייניהם ועירבו על דעת הפתח ועכשיו נסתם צנצנת שנפלה כנגדו מפולת: מהו. מ"מ שרי ומהו קאנו לקטורה ואין צעל השער מעכב עליו (ב"ק ר"ג.) מתנאים הוא שהתנה יאושע צנצנת לארץ, צפ"ק מרובה (שנהדרין ט"ז.)

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה עירב דרך הפתח וכו' ופתח צנייניהם על דעת הפתח ועכשיו לליל ומיתנת דרך הפתח ונסתם הפתח אס היו שמי מותרין ופתח צנייניהם ועירבו נמחק: (ב) תוס' ד"ה עירב דרך ונראה לר"י ש"ס עירבו. י"ב ע"פ גאמרי:

גליון הש"ס

גמ' דר"ח הוא דאמר שבת גבוהה. עין לקמן דף מב. מ"ה ויעטעל:

הנהגות הגר"א

[א] לחמש. י"ב שלש נ"א: [ב] (שצנת שפ"י) ח"א"מ. (לפי הג"ה):

מוסף רש"י

עירב דרך הפתח ונסתם הפתח. שמי חצרות שרינו יחד על ידי פתח צנייניהם ונסתם צנצנת שנפלה מפולת כנגדו (לקמן צ"ג.) הדר. לטלטל מזו לזו דרך גובה הכותל ומותרין שרינו מי אמרינן הו"א ומהו למקנת שנת חזר לטלה או לא (שם.) חזר שפירצה. שצנת צנצנת הרביעית (לקמן צ"ד.) מותרין לאותה שבת. הו"א והותרה למקנתה (שם.) ואסורין לעתיד לבא. לשנת הבאה שבת. ומה מצוה קונה מקומו. לקבוצו שם (שם) ח"ה: מקום שפ"ל שם בעת מנוחו קאנו לקטורה ואין צעל השער מעכב עליו (ב"ק ר"ג.) מתנאים הוא שהתנה יאושע צנצנת לארץ, צפ"ק מרובה (שנהדרין ט"ז.)

רבינו חננאל

א' רב גדול א' רב שלשה מותרין בשבע ואסורין בחמש. פירשה רב אש"ל נותנין להן כל צורכן כו' שהוצרכו לשש מותרין אפילו בשבע, אבל אם הקיפו שבע ולא הוצרכו אלא לחמש אפילו בחמש אסורין. ואלא דקנינן נותנין להן כל צורכן, בין מטט בין הרבה ובלבד שלא יהא בית סאתים (בלבד) פנוי. מאי לאו פנוי מאדם, והנהו זה אין בני אדם הן כל אדם ישש לו בית סאתים לא נשאר פנוי אלא בית סאה. ואסיקנא פנוי מכלים, לפיכך כשהוצרכו לחמש ונשאר איתם פנויים מכלים נאסרו אפילו בחמש. אימרו שבתו שנים ונותרהו עליהן, בשבת אחד, כיון שעשוי ג' הרי הן נעשו שיריה ונותנין להן כל צורכן. או דילמא כיון שלא קנו שבתהן לשלשן כאחד אינן אלא יחידים ואין נותנין להן אלא סאתים. וכן שלשה שקנו שבתה ומה א' מהם בשבת מאי כשיריה הן, או יחידים. רב הונא אמר שבת (א) אולי צ"ל פעמים שעמתי לפי אפי' יותר מדי' כיון כגון שהולכו וכו'.

רב ניסים גאון

משום דקאי אבזה בשטותיה. חזרוק אלו הדיברין על דברי ר' יהודה שאמרו כבר במחיצות שבת לא התירו ליחיד אלא בית סאתים. פירוש שתי בלא ערב. ולא היה מותר ל' יהודה לתת ליחיד כל צורכו אלא אם התיה שמי וערב יהודי. ובהו הוא שיהו עם ר' יוסי בנו שאמר נותנין לו בית סאתים. י' דברים התנה יהושע. תמצא פי' כולו בכבא קמא כפי' מרובה, ובגמרא דמגילה דבני מערבא. פליק פירקא דבבב'.

רבינו חננאל

גורמת. פירוש הכל הולך בשבוע שקנה שבתה, אם יחידין מה שניסוספו עליהן אין חוששין להן. ואם שיריה קנו שבתה ומת אחד מהן, השנים הנותרים יש להן כל צורכן ולא חיישין להאי דבית. ור' יצחק אמר דיוויין גומקין. פי' הכל לפי הדיוויין, ואם יחידין יחידין, אם שיריה שיריה. לימא רב הונא ור' יצחק בפלוגתא דר' (רב) יהודי ור' יוסי פליגי. דתנן חצר שפירצה משתי רוחותיה בית כו'. ופשוטה היא, פסיקא והכמים אומרים איחד משני דברים. היינו תנא קמא דתנתי לא דברו אלא בהוה. ופריקין איכא ביניהו יחיד בישוב, לתנא קמא בישוב לא, דפליגי על תנא קמא דהוא ר' יהודי דאמר (הוא ר' יהודי) ששיריה וכולקו עליו הם אפילו ביחוד. מיהו במקום השירותים במבדב אבל בישוב לא. ורבנן ברתאי אמרי אפילו בישוב. וקיימי' לן כוונתיהו ארבעה דברים פטורין במתנה כו'. (ירושלמי) כמה הן מתנה. (ירושלמי) ר' יוחנן א' שורה שני' ורבוהו נערי עד וירבוהו אל נבל וגו'. מהו וירבוהו נעשו מתנה. ר' יהודי' בן פוי א' עשרה עד למתנה גדול (במתנה) כמתנה אלקים, וכמה מתנה אלקים עשרה. תני בשם ר' יהודי' י"ב אלף כמתנה ישראל. ת"ד מתנה היוצא למלחמת הגוים מותרין בגזל עצים יבשים כו'. עשרה דברים שהתנה יהושע מפורשין בסוף פרק מרובה. אוקימנא מותרין בגזל עצים ואפילו בשאר עצים דלא הימני והיגי.

עירב דרך הפתח. נראה לר"י דהלכה כר"ב הו"א לשנת הו"א ול' והותרה הותרה דמניא כוונתה צפ"ק הדר (לקמן ד' ע:) כל שהותר למקנת שנת כו' ואין לומר דרבי יצחק יעמיד הברייתא דלכ"ז דרבי יהודה דהא מוקי נפשיה אפילו כו' יהודה בשמעמין ואצ"י נמי סבירא ליה הכי צפ"ק כל גגות (לקמן ד' ג'.) ומיהו היכא דליתנהו למחילות אסור כדמסקי הכא אלא דאמרי אפי' כו' יוסי עד כאן לא קאמר רבי יוסי אלא משום דליתנהו למחילות ור"ב נמי פסיק כרבי יוסי צפ"ק כל גגות (שם) וכן שמואל צנפ"ר לר"י ור"ע ג' דר"ב פסיק כו' יוסי אפי' ציאתנהו למחילות כדמוכח גבי שמי חצרות ופ"ל כותל צנייניהם דהתם היו שפיר איתנהו למחילות דאכתי איכא מחילות חלוטות שעל ידיהן נעשה החצר רה"י ומשום הכי מיימי מחצר [גדולה] שנפ"ר על צדו דר"ב הו"א דר"ב גגות צדו דר"ב הו"א דר"ב גגות (ד' ג'.) מ"מ נראה דהא הילכתא כר"ב הו"א כדפריש"י ונראה לר"י ש"ס עירבו (ט' ל"ד) שיהיו מצות לצית ונסתם הפתח צנצנת דש"י כר"ב הו"א ואפילו נסתם בצנצנת השצוב ואח"כ נפתח צנצנת שרי לחזר העירוב למקומו ור"איה מדלמר צ"פ הו"א (שנת ד' ק"א:) ספינות קשורות זו בזו מערצין ומטלטלין מזו לזו נפסקו נאסרו חזרו ונתקשרו חזרו להמירן הראשון ועוד דלמסקנא דשמעמין דמוקי ר' יצחק נפשיה כו' יהודה וש"י אפי' צנצנת שניטלה קורמו כ"ש דימיר צעירנו דרך הפתח דהא צפ"ק הדר (לקמן ד' ע:) קאמר כל שהותר למקנת שנת כו' לאתוי עירב דרך הפתח וזה הכלל לאתוי מצוי שניטלה קורמו משמע דאי לא דמני זה הכלל לא היו שרינו מצוי שניטלה קורמו אע"ג דהיו שרינו עירב דרך הפתח ונסתם ור"י צ"ל אומר דמהתם נמי יש להוכיח דהלכה כר"ב הו"א דהיה סוגיא כר"ב הו"א דקפיד אמתילה טפי כדלמר הכא עד כאן לא קאמר רבי יוסי כו' ולהכי אי לא זה הכלל לא היו שרינו מצוי שניטלה קורמו אע"ג דשרינו עירב דרך הפתח ונסתם דלילו רבי יצחק קפיד טפי אדיוויין:

קודרותין או א"חיווי. צפ"ק רש"י כצנצנת ידו נמצא כמות קורמו או לחיו והדין עמו ור"ע ג' דלכ"ז דרבי יהודה קיימינן ואשכחתי לה לדידיה (ט') מצוי נותר צנצנת קורות או שני לחיים כמו צנפולט מ"מ למה לי למינקט קורותיו כיון דבקרחה אמת או בלתי אחד נאסר המצוי: **התם** במחוברים. להאי שניווא נמי איירי צנצנתו והיגי דלא התקין יהושע אלא הימני והיגי המחוברים ולחיס כדלמר צנצנת המצוה (צ"ק ד' פ"א):

רישא רבי יוסי כרבי יהודה. דקאמר [טו:] יחיד בית סאתים לאי רבנן אפי' ליחיד כל כרבו יהיבין: אין משום דקאי אבזה בשעטפיה. גבי יחיד קאמר רבי יהודה נמי דאין נותנין לו אלא בית סאתים במחילת שתי או ערב: שלשה בחמש אסורין. כלומר פעמים ג' אכתי אסורין אפילו בחמש אפין ופעמים שמונתים אפילו בשבע: אורייתא נביאי וכו' וכו'. שבעה הו"א: הולכנו לשש והקיפו לשבע. שתי בלא ערב מותרין דליכא בית סאתים פנוי: לא הולכנו אלא לה' והקיפו לו' אפי' בה' נמי אסורין. דהשתא לא מהני מחילות הו"א והוקפו לבית סאתים יותר מדי' לרכן: מאי לאו פנוי מאדם. כגון שלשה שהקיפו ח' סאתים דכי יבצת לכל חד בית סאתים אכתי פשו להו בית סאתים פנוי בלא צעלים אצל ו' לא דכי יבצת בית סאתים לכל חד לא פש ליה אלא חד בית סאה בלא צעלים: לא פנוי מכלים. כלומר שיש צין המחילות בית סאתים פנוי שלא הו' לרבינו לו' ור"ע ג' דליתנהו שלשה או אף לרבינו אלא לצית סאתים והקיפו ד' סאתין נמי בטולי מחילות: ומס אחד מהן. ציוס השצנת: וניסוספו עליהן. שצנת: שצנת גורמת. שלשה ומת אחד מהן הו"א וגורמת שנת להמיר מותרין השנים אפי' לר' יהודה. שנים והקיפו יותר מצות סאתים אע"פ שניסוספו עליהן דיוויין אסורין לרבי יהודה הו"א וכשנכנסה שנת גרמה לאסור: דיוויין גורמין. ג' ומת אחד מהן כדברי דיוויין אסורין אס הקיפו יותר מצות סאתים. שנים ונסוספו עליהן מותרין דליכא דיוויין: עירב דרך הפתח ונסתם הפתח. אס היו צ' חצרות ופתח צנייניהם ועירבו (ט' ל"ד) דרך הפתח ונסתם הפתח או אס היו צ' חצרות ופתח צנייניהם ועירבו על דעת הפתח ועכשיו נסתם צנצנת שנפלה כנגדו מפולת: מהו. מ"מ שרי ומהו קאנו לקטורה ואין צעל השער מעכב עליו (ב"ק ר"ג.) מתנאים הוא שהתנה יאושע צנצנת לארץ, צפ"ק מרובה (שנהדרין ט"ז.)

קודרותין או א"חיווי. צפ"ק רש"י כצנצנת ידו נמצא כמות קורמו או לחיו והדין עמו ור"ע ג' דלכ"ז דרבי יהודה קיימינן ואשכחתי לה לדידיה (ט') מצוי נותר צנצנת קורות או שני לחיים כמו צנפולט מ"מ למה לי למינקט קורותיו כיון דבקרחה אמת או בלתי אחד נאסר המצוי: **התם** במחוברים. להאי שניווא נמי איירי צנצנתו והיגי דלא התקין יהושע אלא הימני והיגי המחוברים ולחיס כדלמר צנצנת המצוה (צ"ק ד' פ"א):

נינהו, ואפילו תלושין ואפילו יבשין. ר' יהודי' בן תימא או' אף חונין בכל מקום. ובמקום שנהרגין שם נקברין.